

GENERALINIS ADVOKATAS

JULIANE KOKOTT IŠVADA,

pateikta 2007 m. kovo 1 d.(1)

Byla C-363/05

JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust plc

The Association of Investment Trust Companies

prieš

Commissioners of HM Revenue and Customs

(*VAT and Duties Tribunal, London* pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Pridėtinės vertės mokestis – Specialieji investiciniai fondų valdymo atleidimas nuo mokesčio – Specialieji investiciniai fondų srovoka, kaip juos apibrėžia valstybės narės – Pastovaus kapitalo investiciniai fondai“

I – **Pavadas**

1. Pagal Šeštąją PVM direktyvą 77/388/EEB (toliau – Šeštoji direktyva)(2) su investicinių fondų valdymu susijusi veikla neapmokestinama. Teisingumo Teismas sprendime *Abbey National* (3), kuris buvo priimtas taip pat gavus *VAT and Duties Tribunal, London* prašymą priimti prejudicinį sprendimą, jau patikslino, kokias veiklos sritis apima investicinio fondo valdymo srovoka ir kokiomis sąlygomis trečioji asmenų fondui teikiamos valdymo paslaugos yra atleidžiamos nuo pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM).
2. Byla *Abbey National* buvo susijusi su kintamo kapitalo investiciniais fondais, steigtais pagal patikėjimo teisę (*Authorised Unit Trusts* – AUT), ir investicinėmis bendrovėmis, steigtomis pagal statusą (*Open-ended Investment Companies* – OEIC). Nagrinėjamoje byloje kyla klausimas, ar atleidimas nuo mokesčio taikytinas ir atitinkamiems pastovaus kapitalo fondams, būtent investicinėmis patikėjimo bendrovėmis (*Investment Trust Companies*, toliau – ITC). Pastovaus kapitalo ir kintamo kapitalo fondai iš esmės skiriasi tuo, kad kintamo kapitalo fondo kapitalo dydis kinta dėl fondo vykdomo investicinių vienetų emisijos ir išpirkimo, o pastovaus kapitalo fondo kapitalas nekinta.
3. Neaiškumas dėl ITC atsiranda dėl to, kad direktyva dėl specialiųjų investicinių fondų, kuriems taikomos mokesčių lengvatos, apibrėžimo pateikia nuorodą nacionalinį teisę. Jungtinėje Karalystėje egzistuoja bendros nuostatos, reglamentuojančios ITC, tačiau joms pagal nacionalinę teisę atleidimas nuo PVM netaikomas. Taigi reikia nustatyti, kokią diskreciją apibrėžti turi valstybės narės ir kaip ją pirmiausia apriboja PVM neutralumo principas.

II – Teisinis pagrindas

A – Bendrijos teis?

4. Pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsn?:

„Nepažeisdamos kit? Bendrijos nuostat?, valstyb?s nar?s atleidžia nuo mokes?io toliau nurodyt? veikl? taikydamos s?lygas, kurias jos turi nustatyti siekdamos užtikrinti, kad atleidimas nuo mokes?io b?t? teisingas ir s?žiningas ir kad b?t? užkirstas kelias galimam mokes?i? vengimui, suk?iavimui ar piktnaudžiavimui:

<...>

d) šiuos sandorius:

<...>

6. speciali? investicini? fond?, kaip juos apibr?žia valstyb?s nar?s, valdym?; <...>“ (Pataisytas vertimas)

5. 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva 85/611/EEB d?l ?statym? ir kit? teis?s akt?, susijusi? su kolektyvinio investavimo ? perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIAVPS), derinimo(4) suderina nacionalin?s teis?s aktus d?l investicini? fond?. Ta?iau ? jos taikymo srit? pagal 1 straipsnio 2 dalies antr? ?trauk? patenka tik kintamo kapitalo fondai, kuri? investiciniai vienetai savinink? pageidavimu yra tiesiogiai ar netiesiogiai atperkami arba išperkami už t? subjekt? turt?. Uždarojo tipo KIAVPS akivaizdžiai nepatenka ? direktyvos taikymo srit? (Direktyvos 85/611 2 straipsnio 1 dalies pirma ?trauka).

B – Nacionalin? teis?

6. Šeštojoje direktyvoje numatytas investicini? fond? ir investicini? bendrovi? valdymo atleidimas nuo mokes?io Jungtin?je Karalyst?je buvo ?gyvendintas 1994 m. Prid?tin?s vert?s mokes?io ?statymo (Value Added Tax Act 1994) 9 priedo 5 grup?s 9 ir 10 punktais. Ši nuostata pirmiausia taikoma AUT (9 punktas) arba OEIC (10 punktas), bet netaikoma ITC.

7. Apibr?žiant 1994 m. Prid?tin?s vert?s mokes?io ?statymo dabar galiojan?i? nuostat? nuo mokes?io atleidžiamus subjektus remiamasi 2000 m. Finansini? paslaug? ir rink? ?statymo (Financial Services and Markets Act 2000, toliau – FSMA) XVII dalies nuostatomis d?l kolektyvinio investavimo schem? (*Collective Investment Schemes*). FSMA ? nacionalin? teis? perkelia Direktyv? 85/611. ITC ? *Collective Investment Schemes* pagal FSMA nepatenka. Joms, kitaip negu AUT ir OEIC, nereikia gauti licencijos iš *Financial Service Authority* (FSA), ta?iau ši institucija kaip Birž? rinkos institucija (*Listing Authority*) kontroliuoja j? veikl?.

8. 1988 m. Pajam? ir bendrovi? mokes?i? ?statymo (Income and Corporation Taxes Act) 842 straipsnyje numatytos s?lygos, kuriomis bendrov? b?t? pripažinta ITC pajam? mokes?i? teis?s prasme. Ši? nuostat? nurodo ir kiti teis?s aktai. Toliau ITC taikytinos 1985 m. Bendrovi? ?statymo (Companies Act 1985) nuostatos d?l investicini? bendrovi?.

III – Faktin?s aplinkyb?s ir prejudiciniai klausimai

9. ITC – tai bendros rizikos kolektyvinio investavimo forma, kuri yra kotiruojuama kaip akcin? bendrov? ir kuri investuoja ? investicin? portfel?. Bendrov?s akcijos priklauso investuotojams. Investicini? vienet? skai?ius, kitaip negu AUT ir OEIC veikloje, išlieka nepakit?s (išskyrus atvejus,

kai didinamas kapitalas). Investuotojai negali reikalauti, kad bendrovė, kaip kiti fondai, išpirktų jų turimus investicinius vienetus. Atvirkščiai, prireikus jie savo investicinius vienetus turi parduoti biržoje. Investicinių vienetų vertė priklauso nuo pasiūlos ir paklausos rinkoje, tačiau šiuo atveju ITC investicinio portfelio vertė nėra vienintelis, kad ir koks svarbus, vertinimo kriterijus.

10. *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust plc* yra ITC. Valdymo paslaugas, susijusias su jos portfelio administravimu, jai teikė tretieji asmenys, būtent bendrovė *JP Morgan Fleming Asset Management (UK) Limited*, už kurias ji anksčiau sumokėjo PVM. Dėl jai suteiktų fondo valdymo paslaugų apmokestinimo PVM ji pateikė ieškinį *VAT and Duties Tribunal*, o šis 2005 m. rugsėjo 19 d. Nutartimi nusprendė pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

1. Ar Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje esantis terminas „specialūs investiciniai fondai“ gali apimti pastovaus kapitalo investicinius fondus, kaip antai ITC?
2. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą yra teigiamas, ar 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje esanti frazė „kaip juos apibrėžia valstybės narės“
 - a) leidžia valstybėms narėms pasirinkti, kurių jų teritorijoje esančių „specialių investicinių fondų“ valdymo paslaugas atleisti nuo mokesčių ir kurių valdymo paslaugoms šio atleidimo netaikyti; arba
 - b) reiškia, kad valstybės narės turi nustatyti, kurie jų teritorijoje esantys fondai atitinka sąvoką „specialus investicinis fondas“, ir visus juos atleisti nuo mokesčių?
3. Jei atsakymas į antrąjį klausimą yra toks, kad valstybės narės gali pasirinkti, kurį „specialų investicinį fondą“ atleisti nuo mokesčių, kaip fiskalinio neutralumo, vienodo požiūrio ir apsaugos nuo konkurencijos iškraipymo principai veikia šią diskreciją?
4. Ar 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis veikia tiesiogiai?

IV – Vertinimas

A – *Pirminė pastaba*

11. Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje sąvoka „specialių investicinių fondų valdymas“ nėra tiksliai apibrėžiama. Tačiau formuluotėje yra du elementai, kuriuos reikėtų patikslinti, – tai „valdymas“ ir „specialūs investiciniai fondai“.
12. Kaip Teisingumo Teismas nusprendė sprendime *Abbey National*, nustatyti, kas yra „valdymas“ minėtos nuostatos prasme, yra vien tik Bendrijos teisės klausimas. Pagal nusistovėjusį Teisingumo Teismo praktiką Šeštosios direktyvos 13 straipsnyje numatyti atleidimo nuo mokesčių atvejai yra savarankiškos Bendrijos teisės sąvokos, kurių paskirtis – taikant PVM sistemą išvengti prieštaravimų tarp valstybių narių(5).
13. Tačiau direktyvos tekstas aiškiai nurodo, kad tikslėnis nagrinėjamo specialio investicinio fondo apibrėžimas yra valstybių narių kompetencija. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas sprendime *Abbey National* nurodė:

„Nors dėl šios priežasties valstybės narės negali keisti jų turinio, būtent kai jos nustato jų taikymo sąlygas, tai neturėtų būti taikoma tuo atveju, kai Taryba joms suteikia teisę apibrėžti kai kurias atleidimo nuo mokesčių sąlygas.“(6)

14. Ši formuluo? n?ra aiški. Atrodo, kad Teisingumo Teismas valstyb?ms nar?ms pripažint? teis? keisti direktyvos turin?, nors paprastai tai gali daryti tik Bendrijos teis?s akt? leid?jas.

15. Iš tikr?j? buvo nor?ta pasakyti, kad direktyva tam tikrais aiškiai nurodytais atvejais daro nuorod? ? tikslesn? s?vokos apibr?žim? nacionalin?s teis?s aktuose ir taip perleidžia valstyb?ms nar?ms teis? apibr?žti ši? s?vok? turin?. Tokios nuorodos ? apibr?žimus nacionalin?je teis?je Šeštojoje direktyvoje sutinkamos dažnai. Pavyzdžiui, valstyb?s nar?s gali apibr?žti gydytojų ir vidurinio bei pagalbinio medicinos personalo profesijas, kuri? teikiamos medicinos prieži?ros paslaugos pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 punkto c papunkt? atleidžiamos nuo mokes?io. Toliau pelno nesiekian?i? ar labdaros institucij? veikla atleidžiama nuo mokes?io atsižvelgiant ? tai, ar valstyb?s nar?s joms suteik? atitinkam? status?(7).

16. D?l tokios reglamentavimo technikos Šeštosios direktyvos taikymo s?lygos konkre?iais atvejais valstyb?se nar?se gali skirtis. Ta?iau d?l to srityse, kuri? Bendrijos teis?s akt? leid?jas tiksliai nesuderino, direktyva sukuria tam tikr? teisin? saugum?, nes galima remtis bent jau galiojan?iais valstybi? nari? teis?s aktais. Valstyb?s nar?s išsaugo diskrecij?, kuri joms leidžia atleidim? nuo mokes?io susieti su atitikimu tam tikr? standart?, kurie, atsižvelgiant ? atitinkamos valstyb?s nar?s ypatumus, numatyti nacionalin?je teis?je.

17. Pirma, valstybi? nari? diskrecij? riboja tiek bylai svarbios direktyvos nuostatos tekstas, tiek ir jos logika bei tikslas(8). Tod?l valstyb?s nar?s negali specialiems investiciniams fondams Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunk?io prasme priskirti subjekt?, kuriems, atsižvelgiant ? šios nuostatos logik? ir tiksl?, ši s?voka negali b?ti taikoma. Antra, valstyb?s nar?s privalo atsižvelgti ? bendruosius principus, kuriais yra grindžiama Šeštoji direktyva, pirmiausia ? PVM neutralumo princip?(9).

B – D?l pirmojo prejudicinio klausimo

18. Pirmuoju prejudiciniu klausimu prašoma nustatyti, ar pastovaus kapitalo investiciniai fondai, kaip antai ITC, apskritai yra „special?s investiciniai fondai“ Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunk?io prasme.

19. Sprendime *Abbey National*, kuris buvo priimtas jau po to, kai buvo priimta prašym? priimti prejudicin? sprendim? patekusio teismo nutartis nagrin?jamoje byloje, Teisingumo Teismas jau nusprend?, kad valdymo atleidimas nuo mokes?io taikomas vis? teisini? form? specialiems investiciniams fondams. ? šios nuostatos taikymo srit? patenka tiek pagal sutar?i? teis? arba patik?jimo teis?, tiek pagal ?status steigiami kolektyvinio investavimo subjektai(10).

20. Tiesa, investiciniai fondai, neturintys juridinio asmens statuso, tai yra fondai, ?steigti pagal sutar?i? arba patik?jimo teis?, pirmiausia privalo naudotis išorinio valdytojo paslaugomis. O investicin?s bendrov?s, ?steigtos pagal ?status, iš principo gali tre?i?j? asmen? paslaugomis nesinaudoti ir savo turt? valdyti pa?ios(11). Ta?iau, jei investiciniai fondai, ?steigti pagal ?status, kreipiasi ? išorin? valdytojų, jie patenka ? toki? pa?i? pad?t?, kaip ir fondai, neturintys teisinio subjektiškumo(12). Kaip Teisingumo Teismas pripažino sprendime *Abbey National*, jei pagal ?status steigiam? investicini? fond? valdymo paslaugos b?t? apmokestinamos PVM, ta?iau pagal kitas teises formas steigiam? fond? valdymas atleidžiamas nuo mokes?io, tai prieštaraut? fiskalinio neutralumo principui(13).

21. ITC yra akcin?s bendrov?s, taigi pagal ?status ?steigti special?s investiciniai fondai, turintys teisin? subjektiškum?. Tarp šios teisin?s formos investicini? fond? ir kit? investicini? bendrovi?, ?steigt? pagal ?status, pavyzdžiui, OEIC, n?ra jokio svarbaus skirtumo, d?l kurio min?t? pastovaus kapitalo investicini? fond? neb?t? galima priskirti specialiems investiciniams fondams

Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktio prasme.

22. Tai, kad Direktyva 85/611 netaikytina pastovaus kapitalo investiciniams fondams, šiai išvadai neprieštarauja. Teisingumo Teismas, sprendime *Abbey National* nagrinėdamas klausimą, kokios valdymo paslaugos turi būti laikomos nuo PVM atleistu valdymu, rėmėsi Direktyvos 85/611 nuostatomis. Tačiau Šeštoji direktyva buvo priimta anksčiau negu Direktyva 85/611, ir jos taikymo sritis skiriasi nuo minėtos direktyvos taikymo srities(14). Todėl remiantis Direktyva 85/611 negalima daryti išvadų, kurios būtų privalomos vertinant, kokiems subjektams gali būti taikomas atleidimas nuo mokesčio pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktį.

23. Beje, ir tai, kad pastovaus kapitalo investiciniai fondai nepateko į Direktyvos 85/611 taikymo sritį, nulėmė priežastys, kurių negalima taikyti aiškinant Šeštąją direktyvą. Atvirkščiai, įstatymų leidžias teisės aktus, reglamentuojančius investicinius fondus, derino laipsniškai ir pastovaus kapitalo fondų reglamentavimą paliko vėlesniam laikui(15).

24. Todėl į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis turi būti aiškinamas taip, jog sūvoka „specialūs investiciniai fondai“, nurodyta šioje nuostatoje, apima ir pastovaus kapitalo investicinius fondus, kaip antai ITC.

C – Dėl antrojo ir trečiojo prejudicinių klausimų

25. Antruoju ir trečiuoju prejudiciniais klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, klausama, kokią diskreciją turi valstybės narės, apibrėždamos sūvoką „specialūs investiciniai fondai“, kurių valdymas yra atleidžiamas nuo mokesčio pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktį.

26. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas svarsto du galimus išaiškinimo variantus. Pagal pirmąjį valstybės narės atleidimo nuo PVM tikslams turi teisę numatyti, kad vienam tam tikram teritorijoje esančiam specialiam investiciniam fondų valdymo paslaugoms yra taikomas Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje numatytas atleidimas nuo PVM, o kitas – ne. Pagal antrąjį visų specialių investicinių fondų, kurie atitinka tokį valstybės narės apibrėžimą, valdymas atleidžiamas nuo PVM.

27. Šiuo klausimu pirmiausia reikia pažymėti, kad, kaip nurodo ir Komisija, pati sūvoka „specialūs investiciniai fondai“ (*special investment fund*) nėra nacionalinės teisės sūvoka. Taigi aplinkybė, kad pagal nacionalinę teisę tam tikra investavimo forma pripažįstama investiciniais fondais, dar neleidžia automatiškai daryti išvados, kad jie turi būti laikomi ir specialiais investiciniais fondais direktyvos prasme. Atvirkščiai, valstybės narės, naudodamosi joms suteikta diskrecija, privalo patikslinti, kokie subjektai laikomi specialiais investiciniais fondais, kurių valdymui taikomas atleidimas nuo PVM. Iš principo jos taip pat gali tam tikroms investiciniams fondams rėšims netaikyti atleidimo nuo mokesčio ir būtų neatšizvelgdamos į tai aplinkybę, kad nacionalinėje teisėje šie investiciniai fondai tam tikrais aspektais reglamentuojami ypatingai(16).

28. Vien remiantis aplinkybe, kad pagal Jungtinės Karalystės teisę ITC laikomi investiciniais fondais, negalima daryti privalomos išvados, kad šios kategorijos fondų valdymas turi būti atleistas nuo PVM. Atvirkščiai, reikia išnagrinėti, ar nacionalinis įstatymų leidžias, ITC valdymo paslaugoms netaikydamas atleidimo nuo mokesčio, teisingai panaudojo savo diskreciją.

29. Įgyvendindamos šią teisę valstybės narės turi atšizvelgti į tikslus, kurių siekiama taikant atleidimą nuo mokesčio, ir laikytis fiskalinio neutralumo principo(17).

30. Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje numatyto specialių investicinių fondų valdymo atleidimo nuo mokesčio tikslas – pirmiausia palengvinti smulkųjį

investuotojų investavimą ? investicinius fondus. Netaikant tokio atleidimo nuo mokesčių, investicinių fondų investiciniai vienetai savininkai patirtų didesnį mokesčių našumą negu investuotojai, savo kapitalą tiesiogiai investuojantys ? akcijas ar kitus vertybinius popierius ir nesinaudojantys investicinių fondų valdymo paslaugomis(18). Būtų smulkiesiems investuotojams investavimas ? investicinius fondus yra ypač svarbus. Kadangi jie turimas kapitalas nedidelis, būtų jie gali tik ribotai pasinaudoti galimybe savo kapitalą tiesiogiai investuoti ? platų vertybinių popierių spektrą. Be to, jiems dažniausiai trūksta žinių, reikalingų vertybiniam popieriui palyginti ir pasirinkti(19).

31. Kaip teisingai nurodo Jungtinės Karalystės vyriausybė, atleidimas nuo mokesčių, numatytas Šeštosios direktyvos 13 straipsnyje, turi būti aiškinamas siaurai, nes tai yra išimtis iš bendrojo principo, pagal kurį PVM apmokestinamas bet koks apmokestinamojo asmens paslaugų teikimas už atlygą(20). Vis dėlto šioje nuostatoje vartojamas ?vokiamas aiškinimas turi atitikti jos tikslus(21). Todėl valstybės narės negali per daug susiaurinti specialių investicinių fondų, kurių valdymui taikomas atleidimas nuo mokesčių, grupės(22). Antraip jos nusižengtų tikslui neapsunkinti investavimo ? investicinius fondus.

32. Pirmiausia jos neturi teisės netaikyti atleidimo nuo mokesčių tiems investiciniams fondams, kurie patenka ? Direktyvos 85/611 taikymo sritį, nes ji dabar naujai reglamentuoja valstybių narių teisę apibrėžti(23). Kadangi, siekiant apsaugoti investuotojus, ši direktyva plačiai suderina valstybių narių teisės aktus, susijusius su tam tikrų ?šių investicinių fondais, būtų tie investiciniai fondai, kuriuos apima direktyva, yra ypač tinkami smulkiesiems investuotojų investicijoms.

33. ? Direktyvos 85/611 taikymo sritį nepatenkančioms investiciniams fondams formoms valstybės narės gali netaikyti atleidimo nuo mokesčių, jei tai neprieštarauja fiskalinio neutralumo principui.

34. Fiskalinio neutralumo principas pirmą kartą buvo išdėstytas Pirmosios direktyvos dėl PVM(24) penktoje konstatuojamoje dalyje: „PVM sistema yra paprasčiausia ir neutraliausia tada, kai mokestis yra taikomas kiek ?manoma bendresniu būdu ir kai jo taikymo sritis apima visus gamybos ir paskirstymo bei paslaugų teikimo etapus. <...>“

35. Teisingumo Teismas šio principo svarbą pripažino ?vairiomis aplinkybėmis. Teisės atskaityti pirkimo mokestį kontekste šis principas reikalauja vertę atitinkančio neutralumo, t. y. reikalauja atskaityti visą pirkimo mokestį iš mokesčių, mokėtinų nuo paslaugos teikimo galutiniam vartotojui(25). Taip, atsižvelgiant ? ankstesnių paslaugų pakopų skaičių, neleidžiama paslaugos apmokestinti keletą kartų.

36. Kitomis aplinkybėmis labiau pabrėžiamas vienodo požiūrio ? visas paslaugas ir visus apmokestinamuosius asmenis aspektas apmokestinimo ir mokesčių tarifų taikymo prasme(26). Teisingumo Teismas šiai neutralumo principo išraiškai nusakyti vartoja ?vairias formuluotes.

37. Kai kuriuose sprendimuose jis nurodė: „fiskalinio neutralumo principas prieštarauja <...> tam, kad ?kio subjektai, atliekantys tuos pačius veiksmus, būtų skirtingai vertinami apmokestinimo požiūriu(27)“.

38. Kituose sprendimuose Teisingumo Teismas vartojo formulę, pagal kurią fiskalinio neutralumo principas pirmiausia draudžia „panašias tarpusavyje konkuruojančias prekes ir paslaugas PVM atžvilgiu traktuoti skirtingai“(28). Dažnai Teisingumo Teismas šiuo klausimu patikslina, kad nustatant, ar gaminiai arba paslaugos yra panašūs, gamintojo ar paslaugų teikėjo tapatybė ir teisinė forma, kurios pagrindu jie vykdo savo veiklą, iš esmės nėra svarbios(29).

39. Šiomis formulėmis atitinkamai pabrėžiami skirtingi aspektai – iš dalies vienodas požiūris ? ?kio subjektus, o iš dalies vienodas požiūris ? jų suteiktas paslaugas. Tačiau jos grindžiamos

vienodu neutralumo principo aiškinimu. Jo taikymo sritis būtų per daug susiaurinta, jei remtumėmės 37 punkte cituota formuluote, kad tik identiškas paslaugas mokesčių atžvilgiu reikia traktuoti vienodai, kaip teigia Jungtinės Karalystės vyriausybė. Atvirkščiai, neutralumo principas reikalauja daugiau – kad vienodai būtų traktuojamos ir tos paslaugos, kurios skirtos tam pačiam tikslui, kurių vienos gali pakeisti kitas ir kurios todėl tarpusavyje konkuruoja.

40. Jungtinės Karalystės nuogstauja, kad toks neutralumo principo suvokimas be galo išplėstų specialiojo investicinio fondo, kuriems taikoma mokesčių lengvata, grupę. Tada nuo mokesčių reikėtų atleisti taip pat daugelį kitų kolektyvinio investavimo formų subjektų, kaip antai draudimo fondus, gyvybės draudimo fondus, *Investment Clubs* ir *Venture Capital Trusts*.

41. Tačiau, kaip teisingai nurodo Komisija, šioje byloje nagrinėjamas tik klausimas, ar pastovaus kapitalo investicinio fondo, kaip antai ITC, valdymas patenka į atleidimo nuo mokesčių taikymo sritį Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio prasme. Kaip reikėtų vertinti kitus atitinkamus investavimo instrumentus atsižvelgiant į šios nuostatos tikslus ir fiskalinio neutralumo principą, yra hipotetinis klausimas.

42. Be to, Jungtinės Karalystės vyriausybė tvirtina, kad net tuo atveju, jei būtų atsižvelgti į konkurencinio santykių buvimą, skirtingo mokestinio režimo taikymas jiems neturi poveikio, nes ITC praktikoje taikomas papildomas apmokestinimas yra per mažos apimtys.

43. Su tuo sutikti negalima. Fiskalinio neutralumo principas draudžia panašias ir todėl tarpusavyje konkuruojančias prekes ir paslaugas atleidimo nuo PVM atžvilgiu traktuoti skirtingai. Šio principo pažeidimas nesuponuoja išvados, kad dėl nevienodo apmokestinimo iš tikrųjų atsiranda ir rodymais pagrindžiamas konkurencijos iškraipymas. Kitaip reikėtų atleidi nuo mokesčių taikyti kiekvieną atvejį atskirai. Kokį poveikį fondo valdymo apmokestinimas faktiškai daro konkurencijai, priklauso nuo konkretaus atvejo aplinkybių, pavyzdžiui, nuo atitinkamo fondo tipo sąnaudų struktūros ir atitinkamo fondo segmento kainų jautrumo.

44. Vis dėlto nagrinėjant neutralumo principą nagrinėjamoje byloje nekyla klausimo dėl pačios valdymo veiklos panašumo ar išorinio fondo valdytojų vienodo vertinimo. Atvirkščiai, svarbiausia yra tai investicinio fondo panašumas, kurių užimama padėtis rinkoje, galimas dalykas, yra susijusi su fondo valdymo apmokestinimu. Tokiomis aplinkybėmis fiskalinio neutralumo principas draudžia, atsižvelgiant į paslaugos gavėjų, skirtingai traktuoti paslaugas tiek, kiek paslaugos gavėjai yra panašūs ir konkuruoja tarpusavyje.

45. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo nutartyje pripažino, kad ITC, kaip ir AUT bei OEIC, leidžia privatiems investuotojams investuoti į didelius investicinius portfelius ir taip sumažinti prekybos biržoje riziką. Be to, visų fondų tipų atveju privatiems investuotojams pravartu naudotis profesionaliomis fondo valdymo paslaugomis, kurių sąnaudos yra paskirstytos, ir sumažintos valdymo ir prekybos išlaidos. Be to, tas pačias funkcijas jie atlieka ir instituciniams investuotojams. Iš to matyti, kad ITC yra panašus į tą tipą investicinius fondus (AUT, OEIC), kuriems taikoma mokesčių lengvata, ir su jais konkuruoja, taigi ir jų valdymui turėtų būti taikomas atleidimas nuo mokesčių.

46. Nevienodai vertinti būtų galima tik tada, jei atleidimo nuo mokesčių tikslus skirtingi investicinio fondo tipai gyvendintų nevienodai. Atleidimu nuo mokesčių, be kita ko, siekiama palengvinti smulkiesiems investuotojams investavimą į vertybinius popierius per kolektyvinio investavimo subjektą. Ši investuotojų grupė praktiškai neturi galimybės pati kontroliuoti fondo veiklos ir todėl būtų jai yra reikalingas įstatymais nustatytas apsaugos mechanizmas.

47. Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje daroma nuoroda į specialius investicinius fondus, kaip juos apibrėžia valstybės narės, palieka šiems teisė numatyti

nuo mokesčio atleidžiam? investavimo instrument? struktūros ir valdymo teisin? pagrind?. Atleidimo nuo mokesčio tikslams neprieštaraut? tai, jei valstyb? nar?, ?gyvendindama ši? teis? apibrėžti, taip pat atsižvelgt? ? tai, kaip atitinkama investicinio fondo rėšis užtikrina investuotoj? apsaug?.

48. Taigi d?l ? Direktyvos 85/611 taikymo srit? patenkan?i? fond? valstyb?s nar?s neturi jokios kitos veiksm? laisv?s; jos daro prielaid? d?l pakankamos investuotoj? apsaugos. Tačiau kitoms investicini? fond? rėšims atleidimas nuo mokesčio gali b?ti netaikomas, jei investuotoj? apsaugos užtikrinimas neprilygsta fondams, kurie atleidžiami nuo mokesčio.

49. Ar nagrin?jamu atveju ITC užtikrinama investuot? apsauga prilygsta AUT ir OEIC apsaugos lygiui, turi nustatyti prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas. Atsižvelgiant ? investicinio fondo rėš? gali b?ti naudojami skirtingi mechanizmai, užtikrinantys panaš? apsaugos lyg?.

50. Taigi ? antr?j? ir tre?i?j? prejudicinius klausimus reikia atsakyti, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis turi b?ti aiškinamas taip, jog jis suteikia valstyb?ms nar?ms diskrecij? apibrėžti specialius investicinius fondus, kuri? valdymui taikomas atleidimas nuo mokesčio. Naudodamosi šia diskrecija valstyb?s nar?s turi nepažeisti šios nuostatos formuluot?s ir tikslo bei fiskalinio neutralumo principo, kuris draudžia panašias ir tod?l tarpusavyje konkuruojan?ias prekes ir paslaugas PVM atžvilgiu traktuoti skirtingai.

D – D?l ketvirtjo prejudicinio klausimo

51. Taigi kyla klausimas, ar direktyva veikia tiesiogiai suinteresuot?j? asmen? naudai tada, kai valstyb? nar?, naudodama savo diskrecij? apibrėžti specialius investicinius fondus, kurie atleidžiami nuo mokesčio Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunk?io prasme, pažeidžia fiskalinio neutralumo princip? ir neteisingai ne?traukia tam tikr? investicini? fond?.

52. Šiuo klausimu primintina, kad visais atvejais, kai direktyvos nuostatos turinio požiūriu yra nes?lygin?s ir pakankamai tikslios, jei per nustatyt? termin? nebuvo imtasi ?gyvendinimo priemoni?, jomis galima remtis gin?ijant bet kuri? direktyvos neatitinkan?i? nacionalin? nuostat? arba apibrėžiant asmen? teises, kurias jie turi valstyb?s atžvilgiu(30).

53. Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje pakankamai tiksliai ir nes?lygiškai nustatyta, kokia veikla yra atleidžiama nuo mokesčio, taigi privat?s asmenys gali tiesiogiai remtis šia nuostata.

54. Tam neprieštarauja valstybi? nari? diskrecija apibrėžti specialius investicinius fondus, kuri? valdymas atleidžiamas nuo mokesčio. Jei nacionalinis ?statym? leid?jas viršijo jam suteikt? diskrecij?, privat?s asmenys, tiesiogiai remdamiesi Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunk?iu, bet kuriuo atveju gali reikalauti atleisti juos nuo PVM, jei remiantis objektyviais kriterijais galima nustatyti, kad suinteresuotieji asmenys iš esm?s tur?jo b?ti ?traukti ? t? asmen? grup?, kuriai taikomas atleidimas nuo mokesčio(31). Jei pažeidžiamas fiskalinio neutralumo principas, apmokestinamasis asmuo turi ?rodyti, kad atitinkamas investicinis fondas yra panašus tuos, kurie pagal nacionalin? teis? atleidžiami nuo mokesčio, ir tod?l jais konkuruoja.

55. Tokiomis aplinkybomis valstybės narės negali apmokestinamojo asmens atžvilgiu remtis tuo, kad ji nepriėmė nuostatų, kurios atitinkamą fondo tipą apibrėžtų kaip specialius investicinius fondus Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio prasme(32). Juo labiau valstybės narės negali remtis nacionalinės teisės aktais, kuriuos ji priėmė įgyvendindama jai suteiktą diskreciją apibrėžti, tačiau kurie pažeidžia fiskalinio neutralumo principą(33).

56. Todėl šis ketvirtasis klausimas reikia atsakyti, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis veikia tiesiogiai taip, kad juo gali remtis suinteresuotieji asmenys, kuriems pagal nacionalinę teisę, pažeidžiant fiskalinio neutralumo principą, netaikomas šioje nuostatoje numatytas atleidimas nuo PVM.

V – Išvada

57. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, siūlau Teisingumo Teismui *į VAT and Duties Tribunal* prejudicinius klausimus atsakyti taip:

1. 1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su apyvartos mokesčiais, suderinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas apskaitavimo pagrindas 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis turi būti aiškinamas taip, jog sūvoka „specialūs investiciniai fondai“, nurodyta šioje nuostatoje, apima ir pastovaus kapitalo specialius investicinius fondus, kaip antai investicinių patikėjimo bendrovių (*Investment Trust Companies*).

2. Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis turi būti aiškinamas taip, kad jis suteikia valstybėms narėms diskreciją apibrėžti specialius investicinius fondus, kurių valdymui taikomas atleidimas nuo mokesčio. Naudodamasi šia diskrecija valstybės narės turi nepažeisti šios nuostatos formuluotės ir tikslo bei fiskalinio neutralumo principo, kuris draudžia panašias ir todėl tarpusavyje konkuruojančias prekes ir paslaugas PVM atžvilgiu traktuoti skirtingai.

3. Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis veikia tiesiogiai taip, kad juo gali remtis suinteresuotieji asmenys, kuriems pagal nacionalinę teisę, pažeidžiant fiskalinio neutralumo principą, netaikomas šioje nuostatoje numatytas atleidimas nuo PVM.

1 – Originalo kalba: vokiečių.

2 – 1977 m. gegužės 17 d. Šeštoji Tarybos direktyva 77/388/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su apyvartos mokesčiais, derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas apskaitavimo pagrindas (OL L 145, p. 1). Ši direktyva panaikino nuo 2007 m. sausio 1 d. pradėtą taikyti 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, p. 1).

3 – 2006 m. gegužės 4 d. Sprendimas *Abbey National ir Inscape Investment Fund* (C-169/04, Rink. p. I-4027).

4 – OL L 375, p. 3, paskutinį kartą iš dalies pakeista 2005 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/1/EB, iš dalies keičiančia Tarybos direktyvas 73/239/EEB, 85/611/EEB, 91/675/EEB, 92/49/EEB bei 93/6/EEB, taip pat Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 94/19/EB, 98/78/EB, 2000/12/EB, 2001/34/EB, 2002/83/EB ir 2002/87/EB, siekiant sukurti naują finansinių paslaugų komitetų organizacinę struktūrą (OL L 79, p. 9).

5 – Žr. 2000 m. rugsėjo 12 d. Sprendimą *Komisija prieš Airiją* (C-358/97, Rink. p. I-6301, 51 punktą); 2005 m. kovo 3 d. Sprendimą *Fonden Marselisborg Lystbådehavn* (C-428/02, Rink. p.

I?1527, 27 punktas) ir sprendim? *Abbey National ir Inscape Investment Fund* (nurodytas 3 išnašoje, 38 punktas).

6 – Sprendimas *Abbey National ir Inscape Investment Fund* (nurodytas 3 išnašoje, 39 punktas), nurodant 1996 m. kovo 28 d. Sprendim? *Gemeente Emmen* (C-468/93, Rink. p. I?1721, 25 punktas).

7 – Žr., pavyzdžiui, Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 punkto b, g, h, i, l ir n papunk?ius.

8 – Žr. sprendim? *Gemeente Emmen* (nurodytas 6 išnašoje, 25 punktas); 1998 m. vasario 12 d. Sprendim? *Blasi* (C?346/95, Rink. p. I?481, 21 punktas) ir mano 2005 m. gruodžio 15 d. Išvad?, pateikt? byloje *Solleveld ir van den Hout-van Eijnsbergen* (C?443/04 ir C?444/04, Rink. I?3617, 23 punktas).

9 – Žr. 2002 m. rugs?jo 10 d. Sprendim? *Kügler* (C?141/00, Rink. I?6833, 55 ir kt. punktai); 2003 m. lapkri?io 6 d. Sprendim? *Dornier* (C?45/01, Rink. p. I?12911, 69 punktas) ir 2006 m. balandžio 27 d. Sprendim? *Solleveld ir van den Hout-van Eijnsbergen* (C?443/04 ir C?444/04, Rink. p. I?3617, 35 ir 36 punktai) bei išvados nagrin?jamoje byloje 23, 37 ir paskesnius punktus).

10 – Nurodytas 3 išnašoje, 53 punktas.

11 – Šiuo klausimu žr. 2004 m. geguž?s 18 d. Generalinio advokato Poiarės Maduro išvad? byloje *BBL* (C?8/03, Rink. p. I?10157, 26 punktas), taip pat mano 2005 m. rugs?jo 8 d. Išvad? byloje *Abbey National ir Inscape Investment Fund* (C?169/04, Rink. p. I?4027, 29 ir paskesni punktai).

12 – Žr. išvad? byloje *Abbey National ir Inscape Investment Fund* (nurodyta 11 išnašoje, 32 punktas) ir išvad? byloje *BBL* (nurodyta 11 išnašoje, 27 punktas).

13 – Sprendimas *Urteil Abbey National ir Inscape Investment Fund* (nurodytas 3 išnašoje, 56 punktas).

14 – Žr. išvad? byloje *Abbey National ir Inscape Investment Fund* (nurodyta 11 išnašoje, 79 punktas).

15 – Žr. Direktyvos 85/611 šešt? konstatuojam?j? dal?.

16 – Žr. Teisingumo Teismo sprendim? *Solleveld ir van den Hout-van Eijnsbergen* (nurodytas 9 išnašoje, 33 punktas), susijus? su valstybi? nari? diskrecija apibr?žti gydytojų ir vidurinio bei pagalbinio medicinos personalo profesijas, kuri? teikiamos medicinos prieži?ros paslaugos pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 punkto c papunkt? atleidžiamos nuo mokes?io.

17 – Žr. 8 ir 9 išnašoje nurodyt? teismo praktik?.

18 – Žr. sprendim? *Abbey National ir Inscape Investment Fund* (nurodytas 3 išnašoje, 62 punktas) ir šios išvados 27 ir 68 punktus bei išvad?, pateikt? byloje *BBL* (nurodyta 11 išnašoje, 26 punktas).

19 – Išvada byloje *Abbey National ir Inscape Investment Fund* (nurodyta 11 išnašoje, 28 punktas).

20 – Žr., be kita ko, 2003 m. lapkričio 20 d. Sprendimų *Taksatorringen* (C-8/01, Rink. p. I-13711, 36 punktas); 2005 m. gegužės 26 d. Sprendimų *Kingscrest ir Montecello* (C-498/03, Rink. p. I-4427, 29 punktas); sprendimų *Abbey National ir Inscape Investment Fund* (nurodytas 3 išnašoje, 60 punktas) ir 2006 m. gruodžio 14 d. Sprendimų *VDP Dental Laboratory* (C-401/05, Rink. p. I-0000, 23 punktas).

21 – Žr. sprendimus *Dornier* (nurodytas 9 išnašoje, 42 punktas) ir *Kingscrest ir Montecello* (nurodytas 20 išnašoje, 29 punktas).

22 – Žr. 2001 m. sausio 11 d. Sprendimų *Komisijai prieš Prancūziją* (C-76/99, Rink. p. I-249, 23 punktas). Teisingumo Teismas jame pripažino, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 punkto b papunktis negali būti aiškinamas labai siaurai, nes ligoninių ir kitas sveikatos priežiūros paslaugas bei glaudžiai su jomis susijusi veikla atleidžiant nuo mokesčio siekiama neapsunkinti šių paslaugų gavimo per didelėmis sąnaudomis, kurios atsirastų, jei šios paslaugos arba glaudžiai su jomis susijusi veikla būtų apmokestinama PVM.

23 – Žr. išvadą byloje *Abbey National ir Inscape Investment Fund* (nurodyta 11 išnašoje, 38 punktas).

24 – Žr. 1967 m. balandžio 11 d. Tarybos direktyvą 67/227/EEB dėl valstybių narių teisės aktų, reglamentuojančių apyvartos mokesčius, suderinimo (OL 71, p. 1301). Ši direktyva panaikino ir pakeitė nuo 2007 m. sausio 1 d. taikoma 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, p. 1).

25 – Šiuo klausimu žr., pavyzdžiui, 1985 m. vasario 14 d. Sprendimų *Rompelman* (268/83, Rink. p. 655, 19 punktas); 2000 m. kovo 21 d. Sprendimų *Gabalfa ir kt.* (C-110/98–C-147/98, Rink. p. I-1577, 44 punktas); 2001 m. rugsėjo 27 d. Sprendimų *Cibo Participations* (C-16/00, Rink. p. I-6663, 27 punktas) ir 2005 m. gegužės 26 d. Sprendimų *Kretztechnik* (C-465/03, Rink. p. I-4357, 34 punktas).

26 – Sprendimas *Solleveld ir van den Hout-van Eijnsbergen* (nurodytas 9 išnašoje, 35 punktas). Taip pat žr. sprendimų *Dornier* (nurodytas 9 išnašoje, 74 punktas), kuriame Teisingumo Teismas tiesiogiai remiasi vienodo požiūrio principu.

27 – 1999 m. rugsėjo 7 d. Sprendimas *Gregg* (C-216/97, Rink. p. I-4947, 20 punktas). Taip pat žr. 2001 m. kovo 29 d. Sprendimų *Komisija prieš Prancūziją* (C-404/99, Rink. p. I-2667, 45 punktas); sprendimus *Kügler* (nurodytas 9 išnašoje, 30 punktas) ir *Abbey National ir Inscape Investment Fund* (nurodytas 3 išnašoje, 56 punktas).

28 – 2003 m. spalio 23 d. Sprendimas *Komisija prieš Vokietiją* (C-109/02, Rink. p. I-12691, 20 punktas); 2005 m. vasario 17 d. Sprendimas *Linneweber ir Akritidis* (C-453/02 ir C-462/02, Rink. p. I-1131, 24 punktas); 2006 m. sausio 12 d. Sprendimas *Turn- und Sportunion Waldburg* (C-246/04, Rink. p. I-589, 33 punktas) ir sprendimas *Solleveld ir van den Hout-van Eijnsbergen* (nurodytas 9 išnašoje, 39 punktas). Apmokestinimo PVM neutralumo reikšmę konkurencijai Teisingumo Teismas nurodė jau 1979 m. birželio 12 d. Sprendime *Nederlandse Spoorwegen* (126/78, Rink. p. 2041, 12 punktas).

29 – Sprendimas *Linneweber ir Akritidis* (nurodytas 28 išnašoje, 25 punktas) su kitomis nuorodomis. Tačiau kitomis aplinkybėmis, vertinant paslaugų mokesčių prasme, skirtumų gali atsirasti dėl tam tikrų paslaugų teikimo savybių, pavyzdžiui, jo profesinės kvalifikacijos (žr. sprendimų *Solleveld ir van den Hout-van Eijnsbergen* (nurodytas 9 išnašoje, 40 ir kt. punktai).

30 – Žr. 1982 m. sausio 19 d. Sprendim? *Becker* (8/81, Rink. p. 53, 25 punktas); sprendimus *Kügler* (nurodytas 9 išnašoje, 51 punktas) ir *Linneweber ir Akritidis* (nurodytas 28 išnašoje, 33 punktas).

31 – Šia prasme žr. sprendimus *Dornier* (nurodytas 9 išnašoje, 81 punktas) ir *Kügler* (nurodytas 9 išnašoje, 55–57 punktai).

32 – Šia prasme žr. sprendim? *Linneweber ir Akritidis* (nurodytas 28 išnašoje, 35 punktas).

33 – Žr. sprendim? *Linneweber ir Akritidis* (nurodytas 28 išnašoje, 36 ir kiti punktai).